

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา จากจุดเก็บข้อมูล 23 จุด โดยใช้ข้อมูลที่เป็นคำเดี่ยว ซึ่งอาจมี พยางค์เดี่ยว หรือหลายพยางค์ก็ได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การฟังเพียงอย่างเดียว ไม่ใช้เครื่องมือวิเคราะห์เสียง หลังจากนั้นนับอัตราการเกิดของเสียงย่อยในแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ คำนวณหาค่าอัตราร้อยละของเสียงย่อย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์นำมาใช้แบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อย ซึ่งอาจแบ่งโดยใช้สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วย หรือใช้สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทุกหน่วยในระบบร่วมกัน

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นกลางจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา รวม 23 จุด ผู้วิจัยเห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างดังนี้

- 6.1 จำนวนหน่วยเสียง วรรณยุกต์ทุกจุดเก็บข้อมูลมี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากัน (ดูบทที่ 3 หน้า 87) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ปรากฏกับพยางค์เป็นไม่มีรูปวรรณยุกต์ และมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางหรืออักษรต่ำ (กล่องวรรณยุกต์ช่อง A2, A3 และ A4) เช่น ตา มือ นอน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ปรากฏกับพยางค์เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์เอกที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงหรืออักษรกลาง พยางค์ตายสระเสียงยาวที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูงหรืออักษรกลาง และพยางค์ตายสระเสียงสั้นที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูงหรืออักษรกลาง (กล่องวรรณยุกต์ช่อง B1, B2, B3, DL1, DL2, DL3, DS1, DS2, และ DS3) เช่น ข่า ไก่ ปาก ผัด หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏกับพยางค์เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์โทซึ่งมีพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูงหรืออักษรกลาง พยางค์เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์เอก ซึ่งมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำและพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งมีพยัญชนะต้น เป็นอักษรต่ำ (กล่องวรรณยุกต์ช่อง C1, C2, C3, B4 และ DL4) เช่น บ้า ข้าว ย่า วาด หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏกับพยางค์เป็นที่มีรูปวรรณยุกต์โท ซึ่งมี

พยัญชนะต้น เป็นอักษรต่ำ และพยางค์ตายสระเสียงสั้น ซึ่งมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ (กล่องวรรณยุกต์ช่อง C4, DS4) เช่น คำ ม้า วัด หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ปรากฏกับพยางค์เป็นที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์และมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง (กล่องเสียงวรรณยุกต์ช่อง A1) เช่น หู ผา ขา หมี่

6.2 สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยมีทั้งสัญลักษณ์ที่คล้ายคลึงกันและสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน (ดูการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อยในบทที่ 4 หน้า 89) เราสามารถแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาออกเป็นภาษาถิ่นย่อยโดยใช้สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียงและใช้สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงทุกหน่วยในระบบร่วมกัน ผลการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อย พอสรุปได้ดังนี้

6.2.1 ผลการแบ่งภาษาถิ่นย่อยโดยใช้สัญลักษณ์บ่งความต่างระหว่างถิ่นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียง

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 แบ่งภาษาถิ่นย่อยเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ใช้เสียง 33 กลุ่มที่ใช้เสียง 33 มากกว่า 34 และกลุ่มที่ใช้เสียง 33 มากกว่า 343

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบ่งภาษาถิ่นย่อยเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ใช้เสียง 43 และ/หรือ 443 มากที่สุด กลุ่มที่ใช้เสียง 32 มากที่สุด และกลุ่มที่ใช้เสียง 21 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบ่งภาษาถิ่นย่อยเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย และกลุ่มที่ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็น แบ่งภาษาถิ่นย่อยเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มที่ใช้เสียง 45[?] มากที่สุด กลุ่มที่ใช้เสียง 35[?] มากที่สุด และกลุ่มที่ใช้เสียง 45[?] เท่ากับ 35[?]

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 แบ่งภาษาถิ่นย่อยเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มที่มีเสียง 325 และ 423 เป็นเสียงย่อย กลุ่มที่มีเสียง 325 แต่ไม่มีเสียง 423 เป็นเสียงย่อย และกลุ่มที่ไม่มีเสียง 325 หรือ 423 เป็นเสียงย่อย

6.2.2 ผลการแบ่งภาษาถิ่นย่อยโดยใช้สัญลักษณ์บ่งความต่างระหว่างถิ่นของหน่วยเสียงทุกหน่วยในระบบร่วมกัน โดยใช้เกณฑ์ของหน่วยเสียงแต่ละหน่วยในข้อ 6.2.1 สามารถแยกภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือ
อำเภอสามโก้ อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอวิเศษชัยชาญ ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบ
วรรณยุกต์ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีลักษณะ เป็นเสียง 33
มากกว่า 34

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีลักษณะ เป็นเสียง 43
หรือ 443 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 มีเสียงวรรณยุกต์ 44
เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45[?]
มากกว่าหรือเท่ากับ 35[?]

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเสียง 423 และ 325
เป็นเสียงย่อย

2. ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือ
อำเภอดักไถ่ และอำเภอบางซ้าย ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีลักษณะ เป็นเสียง 33
มากกว่า 343

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีลักษณะ เป็นเสียง 43 หรือ
443 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์ เป็นมีลักษณะ เป็น
เสียงวรรณยุกต์ 35[?] มากกว่า 45[?]

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย

3. ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย
ข้อแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มย่อยนี้อยู่ที่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มย่อยที่ 1 คือ อำเภอป่าโมก อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหันและอำเภอบางไทร

อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มย่อยที่ 2 ได้แก่ อำเภอบางบาล อำเภอนครหลวงและอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีสัญลักษณ์ดังนี้คือ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 กลุ่มย่อยที่ 1 มีสัญลักษณ์เป็นเสียง 33 เสียงเดียว กลุ่มย่อยที่ 2 มีสัญลักษณ์เป็นเสียง 33 มากกว่า 34

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ทั้ง 2 กลุ่มมีสัญลักษณ์เป็นเสียง 32 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ทั้ง 2 กลุ่มไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นทั้ง 2 กลุ่มมีสัญลักษณ์เป็นเสียง 35? มากกว่าหรือเท่ากับ 45?

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีเสียง 325 และ 423 เป็นเสียงย่อย

4. ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือ อำเภอภาชี อำเภออุทัย และอำเภอบางปะอิน ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีสัญลักษณ์ดังนี้คือ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีเสียง 33 เพียงเสียงเดียว

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีเสียง 21 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่าหรือเท่ากับ 45?

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

ตารางที่ 65 แสดงการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อย 4 ภาษา

ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง 2 กลุ่ม	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว.1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว.1 (ก)มีเสียง 33 เสียงเดียว (ข)มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว.2 มีเสียง 43,443 มากที่สุด	ว.2 มีเสียง 43,443 มากที่สุด	ว.2 (ก,ข)มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด
ว.3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว.3 (ก,ข)ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว.4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45? มากกว่า 35?	ว.4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่า 45?	ว.4(ก,ข)ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่าหรือเท่ากับ 45?	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่า 45?
ว.5 มีเสียง 423,325 เป็น เสียงย่อย	ว.5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว.5(ก,ข)ไม่มีเสียง 325,423 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 325 และ 423 เป็นเสียงย่อย

6.2.3 อำเภอที่มีปัญหาในการจัดกลุ่มมีอยู่ 8 อำเภอ 3 อำเภอ อยู่ในจังหวัดอ่างทอง
 ได้แก่ อำเภอแสวงหา อำเภอเมืองอ่างทอง และอำเภอไชโยและอีก 5 อำเภอในจังหวัด
 พระนครศรีอยุธยาได้แก่ อำเภอบ้านแพรก อำเภอท่าเรือ อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา และ
 อำเภอลาดบัวหลวง ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ อำเภอที่มีลักษณะ เป็นลูกผสม
 ระหว่างภาษาถิ่นย่อยในบริเวณที่ศึกษาดังแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ได้แก่ อำเภอเสนา ซึ่งมีลักษณะ
 เป็นลูกผสมระหว่าง 3 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง
 กลุ่มที่ 1 และภาษาถิ่นย่อยของอำเภอลาดบัวหลวง อำเภอเมืองอ่างทอง ซึ่งมีลักษณะ เป็น
 ลูกผสมระหว่างภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 และภาษาถิ่นย่อย
 อยุธยากลางกลุ่มที่ 1 อำเภออื่น ๆ ที่เหลือมีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือน
 ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ใกล้เคียง แต่บางหน่วยแตกต่างออกไป ได้แก่ อำเภอแสวงหา มีลักษณะ
 ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง อำเภอไชโย มีลักษณะ
 ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง
 กลุ่มที่ 1 อำเภอท่าเรือมีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อย
 อยุธยาตะวันออก และภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 2 อำเภอวังน้อย มีลักษณะของ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก อำเภอลาดบัวหลวง
 มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก และ
 ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 สำหรับวรรณยุกต์ที่มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์
 ต่างไปจากภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ใกล้เคียงนั้น อาจ เป็นหน่วยเสียงที่มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์
 เหมือนกับภาษาถิ่นของจังหวัดที่มีบริเวณใกล้เคียงกับอำเภอ นั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าศึกษาต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2.4 อภิปรายผล

1. การแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อยโดยใช้ระบบวรรณยุกต์ แตกต่างจากการแบ่งกลุ่มย่อยโดยใช้ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแบ่งภาษาถิ่นย่อยนั้น ควรจะพิจารณาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งระบบมากกว่าที่จะยึดลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใด หน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่ง อย่างไรก็ตามหากมีการศึกษาในบริเวณที่กว้างออกไปในอนาคต อาจพบว่าลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยใดหน่วยหนึ่ง อาจมีความสำคัญในการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลางโดยส่วนรวมได้

2. ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาสามารถแบ่งภาษาถิ่นย่อยโดยใช้ระบบวรรณยุกต์และลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เป็นเกณฑ์การแบ่งกลุ่มดังกล่าวยืนยันการสังเกตของผู้วิจัย ในฐานะที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอ่างทอง และเคยศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกในงานวิจัยนี้ ซึ่งอยู่ใกล้กับจังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างจากลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางและภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออกซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดสุพรรณบุรี

3. เมื่อเปรียบเทียบงานวิจัยนี้กับงานที่ศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกลางที่พูดในบริเวณอื่น ๆ ของภาคกลาง ซึ่งได้สรุปไว้ในการทบทวนวรรณกรรม (ดูเรื่องเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหน้า 8 ในบทที่ 1) ผู้วิจัยพบว่าวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นอ่างทองและพระนครศรีอยุธยามีทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงและลักษณะที่แตกต่างจากวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลางที่พูดในบริเวณอื่น ๆ

จากการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์โดยอาศัยการแยกเสียงวรรณยุกต์ในกล่องวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าภาษาไทยถิ่นอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง เพราะมีการแยกเสียงวรรณยุกต์แบบภาษาไทยถิ่นกลางอย่างชัดเจน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 29 หน้า 87) มีข้อสังเกตอยู่ประการหนึ่งคือภาษาไทยถิ่นใน 2 จังหวัดนี้มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง A2, A3 กับ A4 แต่อย่างไร ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาบางส่วนของ M.R. Kalaya Tingsabadh (1980) ลอร์ตัน วัฒนดิถก ณ ภูเก็ต (2526) และ เกศมณี เทพวัลย์ (2526)

จากการ เปรียบ เทียบ สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในล่อง-
วรรณยุกต์เดียวกันของภาษาไทยถิ่นกลางที่พูดในบริเวณต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นกลาง
ที่พูดทางด้านตะวันออกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเรียกในงานวิจัยนี้ว่าภาษาถิ่นย่อย
อยุธยาตะวันออก มีลักษณะเหมือนภาษากรุงเทพฯ มาก แต่ภาษาไทยถิ่นกลางที่พูดทางด้าน
ตะวันตกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง ซึ่งเรียกในงานวิจัยนี้ว่า
ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกและภาษาถิ่นย่อยอ่างทองตามลำดับ มีลักษณะแตกต่างจาก
ภาษาไทยกรุงเทพฯ หลายประการ แต่คล้ายคลึงกับภาษาไทยถิ่นทางตะวันตกของภาคกลาง
(ดูรายละเอียดในตารางที่ 66 หน้า 191)

ผลการเปรียบเทียบอาจสรุปได้ว่า บริเวณจังหวัดอ่างทองและจังหวัดพระนคร-
ศรีอยุธยา เป็นบริเวณที่มีรอยต่อระหว่างบริเวณที่ใช้สำเนียงพูด 2 สำเนียงของภาษาไทยถิ่นกลาง
ได้แก่ บริเวณที่ใช้สำเนียงที่พูดทางด้านตะวันตกของภาคกลางกับบริเวณที่ใช้สำเนียงที่พูดทาง
ตอนกลางของภาค กล่าวคือ ภาษาไทยถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก เป็นภาษา
ที่มีลักษณะของภาษาไทยถิ่นกลางที่พูดทางด้านตะวันตกของภาคกลาง และภาษาถิ่นย่อยอยุธยา
ตะวันออก เป็นภาษาที่มีลักษณะเหมือนภาษากรุงเทพฯ ซึ่งผู้วิจัยจัดให้เป็นสำเนียงที่พูดทางตอนกลาง
ของภาค บริเวณที่เป็นเขตเชื่อมน่าจะอยู่ที่บริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง ซึ่งมีลักษณะผสม
ระหว่างภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกและภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก

4. การวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาอำเภอละ 1 คน ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้แน่นอน
ว่าเป็นภาษาของอำเภอนั้น ผู้วิจัยคิดว่าหากใช้ผู้บอกภาษามากกว่า 1 คน จะทำให้ได้ผลการ
ศึกษาที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

5. ในการ เก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้การสนทนากับผู้บอกภาษาอย่าง เป็นกันเองที่สุด
เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นสำเนียงท้องถิ่นที่ผู้บอกภาษาใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวัน
อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยคำเดี่ยว เพียงอย่างเดียว
เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในงานนี้จึงยังไม่สมบูรณ์ เพราะผู้วิจัยยังไม่ได้วิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์
ของถ้อยคำต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในอนาคตหากมีการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์
ควรเก็บข้อมูลโดยการให้ผู้บอกภาษาพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป เพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง และวิเคราะห์เสียง

ตารางที่ 66 แสดงการ เปรียบ เทียบภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกกับภาษาถิ่นย่อยที่พูดกันในจังหวัดอื่น ๆ
ทางตะวันตกของภาคกลางและภาษาไทยกรุง เทพฯ

ลักษณะของความต่างระหว่างถิ่น	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกและ ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง	ภาษาไทยกรุง เทพฯ	ภาษาถิ่นย่อยที่พูดในจังหวัดอื่น ๆ ทางตะวันตกของภาคกลาง
ว. 1 มีเสียงกลาง-เลื่อนขึ้น เป็น เสียงย่อย	มี	ไม่มี	มี
ว. 2 มีเสียงย่อยที่มีจุด เริ่มต้น อยู่ที่ระดับกลางหรือสูง	มี	ไม่มี	มี
ว. 3 เสียงสูงระดับปรากฏ เป็น เสียงย่อย เสียงหนึ่ง	มี	ไม่มี	มี
ว. 5 มีเสียงตก-ขึ้น เป็น เสียง ย่อย	มี	ไม่มี	มี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลดังกล่าว, หากทำเช่นนั้นผู้วิจัยมั่นใจว่าผลของการศึกษาจะแสดงการแปรของวรรณยุกต์
ในภาษาไทยถิ่นได้อย่างสมบูรณ์

6. ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำคัญไว้ 2 เกณฑ์ คือ คัดเสียงวรรณยุกต์
ที่มีอัตราการปรากฏต่ำกว่าร้อยละ 5 ออกจากการพิจารณา (ดูตารางที่ 30, 33, 36, 39, 42,
45, 48, 51, 54, หน้า 92, 101, 111, 119, 128, 134, 143, 148, 155 ในบทที่ 4)
และจัดให้เสียงวรรณยุกต์ที่มีอัตราการปรากฏแตกต่างกันสูงกว่าร้อยละ 5 เป็นคนละอันดับ
แต่ถ้าต่างกันต่ำกว่าร้อยละ 5 จัดให้เป็นอันดับเดียวกัน (ดูตารางที่ 31, 34, 37, 40, 43,
46, 49, 52, 55 หน้า 94, 103, 113, 121, 129, 136, 144, 149, 157 ในบทที่ 4)
เงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในทั้ง 2 กรณีคือร้อยละ 5 เป็นเงื่อนไขที่ผู้วิจัยได้ทดสอบดูแล้วพบว่า
เหมาะสมที่สุดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวมิใช่กฎเกณฑ์ตายตัว ในการวิจัยในอนาคต
ผู้วิจัยท่านอื่นควรศึกษาหาเกณฑ์ที่เหมาะสมเป็นกรณีไป

7. การเลือกผู้บอกภาษานั้น แม้ผู้วิจัยได้พยายามเลือกอย่างดีที่สุด แต่พบว่าผู้บอกภาษา
บางคนยังมีปัญหา คือผู้บอกภาษาจากอำเภอบางซ้าย ซึ่งมีท่าทางตื่นเต้นขณะให้สัมภาษณ์และพูดไม่เป็น
ธรรมชาติ อนึ่ง ขณะที่เก็บข้อมูลผู้วิจัยไม่คิดว่าเรื่องนี้เป็นปัญหา แต่เมื่อทำการวิเคราะห์พบว่า
ผลการวิเคราะห์ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อย ดังนั้น การวิจัยในอนาคต
ควรระมัดระวังการคัดเลือกผู้บอกภาษา ในแง่ความสามารถพูดเป็นธรรมชาติเป็นพิเศษ

8. ในการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อย ผู้วิจัยได้จัดให้ภาษาถิ่นย่อยของอำเภอเมือง
อ่างทอง อำเภอเสนา และอำเภอบ้านแพรกเป็นภาษาลูกผสม (ดูข้อ 5.2.1 หน้า 166)

การที่อำเภอเหล่านี้มีภาษาที่มีลักษณะเป็นลูกผสมนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่
อำเภอดังกล่าวเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม หรือติดต่อกับอำเภออื่น ๆ ในบริเวณ
2 จังหวัดนี้ ทำให้มีลักษณะของภาษาถิ่นย่อยหลายภาษาเข้ามาปะปนอยู่ เช่นอำเภอเสนา
แต่เดิมคือ "บ้านแพน" ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือเป็นท่าเรือ ที่เรือเมล์ซึ่งวิ่งขึ้นล่องระหว่าง
กรุงเทพฯ-พระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง จะต้องแวะรับส่งผู้โดยสาร และถ่ายสินค้าเป็นประจำ
ส่วนอำเภอเมืองอ่างทอง ก็เป็นศูนย์กลางการค้าที่พ่อค้าแม่ค้าจากต่างจังหวัด จะนำผักและ

ผลไม่มาขาย หรือมาซื้อสินค้า สำหรับอำเภอบ้านแพรงนั้นไม่ปรากฏว่าเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญ แต่เป็นบริเวณที่ลำน้ำแยกเป็น 2 แคว แควหนึ่งไปคลองตาเมฆ อีกแควหนึ่งแยกไปแม่น้ำลพบุรี ซึ่งอาจทำให้ภาษาของอำเภอบ้านแพรงมีลักษณะของภาษาอื่นปะปนอยู่ได้

6.2.5 ข้อ เสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์อย่างละเอียดในทุกตำบล ของจังหวัดอ่างทอง และพระนครศรีอยุธยาจริง ๆ เพื่อให้เห็นภาพของการแบ่งภาษาถิ่นย่อยที่ชัดเจนขึ้น
2. ควรศึกษาระบบวรรณยุกต์และลักษณะของวรรณยุกต์ ในจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง กับจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบับงานวิจัยนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย